

Одеська обласна організація

Інформаційний бюлетень

№ 14

травень 2017 року

Про навчальні відпустки

Навчальна відпустка

Працівник надав до установи довідку-виклик навчального закладу на навчання.

Право на навчальні відпустки відповідно до статті 216 Кодексу законів про працю України мають працівники, які: здобувають загальну середню освіту в середніх загальноосвітніх вечірніх (змінних) школах, класах, групах з очною, заочною формами навчання при загальноосвітніх школах; успішно навчаються на вечірніх відділеннях ПТНЗ; успішно навчаються без відриву від виробництва у вишах із вечірньою та заочною формами навчання; навчаються без відриву від виробництва в аспірантурі та успішно виконують індивідуальний план підготовки (ст. 13-15 Закону України «Про відпустки» від 15.11.1996 № 504/96-ВР; далі — Закон про відпустки).

Види навчальних відпусток:

- Навчання в середніх навчальних закладах (ст. 211КЗПП, ст.13 Закону про відпустки);
- Навчання в професійно-технічних навчальних закладах (ст. 213 КЗПП, ст.14 Закону про відпустки);
- Навчання в вищих навчальних закладах, аспірантурі (ст. 216 КЗПП, ст. 15 Закону про відпустки);
- Профспілкове навчання (ст. 15 Закону про відпустки).

Крім оплати навчальної відпустки роботодавець повинен оплатити працівникам які навчаються в ВНЗ з вечірньою та заочною формою навчання проїзд до місця навчання та назад (ст. 219 КЗПП). Такий обов'язок на них розповсюджується один раз на рік у розмірі 50% від вартості проїзду.

Тривалість навчальних відпусток

Навчальна відпустка надається в календарних днях протягом навчального року. Тривалість навчальної відпустки відповідно до статті 15 Закону про відпустки обумовлюється цілою низкою критеріїв, таких як: форма навчання (вечірня, заочна); рівень акредитації навчального закладу; курс, на якому працівник-студент навчається; підстави (настановні заняття, виконання лабораторних робіт, складання заліків та іспитів; складання державних іспитів; підготовка та захист дипломного проекту, роботи). Важливий чинник, на якому згідно із Законом про відпустки базується тривалість навчальної відпустки, — це рівень акредитації вишу (I-IV).

Законом «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII. Нині акредитують лише освітні програми. Попри це до Закону № 504 змін не внесено.

Тривалість навчальної відпустки на підставі підпункту 12 пункту 2 Прикінцевих та перехідних положень Закону № 1556: ...до приведення нормативно-правових актів з питань оплати праці, пенсійного та

стипендіального забезпечення у відповідність із вимогами цього Закону умови оплати праці, пенсійного забезпечення педагогічних, науково-педагогічних і наукових працівників, стипендіального забезпечення осіб, які навчаються, зберігаються:

- для університетів, академій, інститутів — на рівні вищих навчальних закладів III-IV рівнів акредитації;
- для коледжів (включаючи коледжі як структурні підрозділи університетів, академій, інститутів) — на рівні вищих навчальних закладів I-II рівнів акредитації.

Зрозуміло, що навчання в різних навчальних закладах триває по різному і навчальна відпустка у зв'язку з навчанням в ВНЗ і наприклад у ПТУ буде відрізнятись.

Тривалість відпустки у зв'язку з навчанням в середніх навчальних закладах
Працівники, які отримують загальну середню освіту в середніх загальноосвітніх вечірніх (змінних) школах, класах і групах з очною, заочною формами навчання при загальноосвітніх школах, на період здачі:

- випускних іспитів в основній школі — 10 календарних днів (П. 1 ч. 1 ст. 13 Закону про відпустки);

- випускних іспитів у старшій школі — 23 календарних дні (П. 2 ч. 1 ст. 13 Закону про відпустки).

Для довідки: — Основна школа — школа другого ступеня, що забезпечує базову загальну середню освіту (9 класів); — Старша школа — школа третього ступеня, яка забезпечує повне загальну середню освіту (11 класів);

- перевідних іспитів в основній та старшій школах — Від 4 до 6 календарних днів без урахування вихідних (П. 3 ч. 1 ст. 13 Закону про відпустки);

- працівники, які здають іспити екстерном: за основну школу (21 календарний день), за старшу школу (28 календарних днів) — Ч.2 ст. 13 Закону про відпустки.

Тривалість відпустки у зв'язку з навчанням в професійно-технічних навчальних закладах

Тривалість додаткової оплачуваної відпустки у зв'язку з навчанням в професійно-технічних навчальних закладах становить 35 календарних днів на протязом навчального року (ст. 213 КЗпП і ст. 14 Закону про відпустки).

Зарахування строку участі в АТО до стажу роботи

Тривалість відпустки у зв'язку з навчанням у вищих навчальних закладах, навчальних закладах післядипломної освіти і аспірантурі

Тут все буде залежати від рівня акредитації ВНЗ і для чого туди їде працівник.

Так, працівникам, які успішно навчаються без відриву від виробництва у вищих навчальних закладах з вечірньою та заочною формами навчання, надаються додаткові оплачувані відпустки такої тривалості:

на період настановних занять, виконання лабораторних робіт, складання заліків та іспитів для тих, хто навчається на першому та другому курсах у вищих навчальних закладах:

— першого та другого рівнів акредитації з вечірньою формою навчання — 10 календарних днів,

— третього та четвертого рівнів акредитації з вечірньою формою навчання — 20 календарних днів,

— незалежно від рівня акредитації з заочною формою навчання — 30 календарних днів;

на період настановних занять, виконання лабораторних робіт, складання заліків та іспитів для тих, хто навчається на третьому і наступних курсах у вищих навчальних закладах:

— першого та другого рівнів акредитації з вечірньою формою навчання — 20 календарних днів,

— третього та четвертого рівнів акредитації з вечірньою формою навчання — 30 календарних днів,

— незалежно від рівня акредитації з заочною формою навчання — 40 календарних днів;

на період складання державних іспитів у вищих навчальних закладах незалежно від рівня акредитації — 30 календарних днів;

на період підготовки та захисту дипломного проекту (роботи) студентам, які навчаються у вищих навчальних закладах з вечірньою та заочною формами навчання першого та другого рівнів акредитації, — два місяці, а у вищих навчальних закладах третього і четвертого рівнів акредитації — чотири місяці.

Тривалість додаткових оплачуваних відпусток працівникам, які здобувають другу (наступну) вищу освіту за заочною (вечірньою) формою навчання у навчальних закладах післядипломної освіти та вищих навчальних закладах, що мають у своєму підпорядкуванні підрозділи післядипломної освіти, визначається як для осіб, які навчаються на третьому і наступних курсах вищого навчального закладу відповідного рівня акредитації.

Важливо: Працівникам, які без відриву від виробництва навчаються на підготовчих відділеннях при вищих навчальних закладах, а також працівникам, допущеним до вступних іспитів до вищих навчальних закладів, навчальна відпустка не надається. Правда, якщо працівник допущений для здачі вступних іспитів до вищих навчальних закладів, то він може взяти відпустку «за свій рахунок» тривалістю 15 календарних днів без урахування часу, необхідного для проїзду до місця знаходження вищого навчального закладу і назад. Таку можливість передбачають ст. 214 КЗпП і п. 12 ч. 1 ст. 25 Закону про відпустки.

Працівникам, які успішно навчаються на вечірній та заочній формах навчання у вищих навчальних закладах всіх рівнів акредитації, у яких навчальний план має свої особливості, додатково до відпусток в зв'язку з

навчанням надають відпустки відповідно до Порядку про тривалість та надання відпусток № 634 28.06.1997р..

Відпустки у зв'язку з навчанням у вищих навчальних закладах, навчальних закладах післядипломної освіти та аспірантурі можуть надаватися незалежно один від одного.

Працівник може здобувати освіту, наприклад, одночасно в двох навчальних закладах. В такому випадку йому повинні бути надані додаткові оплачувані відпустки у зв'язку з навчанням як в одному, так і в іншому вищому навчальному закладі.

Тривалість відпустки у зв'язку з профспілковим навчанням.

Тривалість такої відпустки може становити до 6 календарних днів.

Порядок та умови надання навчальних відпусток

Порядок, тривалість та умови надання щорічних відпусток працівникам, які навчаються у вищих навчальних закладах з вечірньою та заочною формами навчання, де навчальний процес має свої особливості, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 28.06.1997 № 634.

Успішне навчання працівника є однією з умов, установлених законодавством для надання додаткової оплачуваної відпустки. Успішним вважається навчання студентів, які не мають академзаборгованості за минулий курс і до початку наступної сесії виконали з позитивною оцінкою не менш як 75% контрольних робіт, а інші 25% контрольних робіт і курсових надали для рецензії (лист Міністерства праці та соціальної політики України від 06.09.2005 № 09-402).

Підтвердженням того, що працівник-студент успішно навчається, слугує довідка-виклик навчального закладу. Вона і буде підставою для надання такому працівнику навчальної відпустки за місцем роботи.

Оскільки планування навчального процесу належить до компетенції навчальних закладів (ст. 17 Закону України «Про освіту» від 23.05.1991 № 1060-ХІІ), їм належить право самостійно розподіляти встановлену законом тривалість навчальної відпустки протягом навчального року.

Якщо працівник працює в установі за сумісництвом, то на час навчальної відпустки, яку оформлено за основним місцем роботи, йому може бути надано відпустку без збереження заробітної плати. Така відпустка надається в обов'язковому порядку на строк до закінчення відпустки за основним місцем роботи (п. 14 ч. 1 ст. 25 Закону про відпустки).

Зауважимо також, що навчальні відпустки: не діляться на частини; не переносяться на інший період; не продовжуються на святкові та неробочі дні.

Як оформити навчальну відпустку

Для оформлення відпустки працівник подає роботодавцю заяву і довідку-виклик. Форми довідок-викликів МОН оновило у 2016 році (наказ «Про затвердження форм документів з підготовки фахівців у вищих

навчальних закладах» від 05.07.2016 № 782): на період настановних занять, виконання лабораторних робіт, складання сесії (форма № Н-4.01); для складання державних іспитів (атестації випускника) (форма № Н-4.02); для підготовки і захисту дипломного проекту (роботи) (форма № Н-4.03).

Як оплачувати навчальні відпустки

Як передбачено частиною третьою статті 2 Закону про відпустки, право на відпустки забезпечується гарантованим наданням відпустки визначеної тривалості зі збереженням на її період місця роботи (посади), заробітної плати (допомоги).

Тож на час надання навчальної відпустки працівника увільняють від виконання трудових обов'язків, обумовлених трудовим договором, із збереженням середньої заробітної плати за основним місцем роботи (ст. 217 КЗпП).

При оплаті відпустки на навчання застосовують Порядок обчислення середньої заробітної плати, затверджений постановою КМУ від 08.02 1995 № 100. Відповідно до статті 23 Закону про відпустки витрати, пов'язані з оплатою навчальних відпусток, провадяться за рахунок коштів установи, призначених на оплату праці. В установах, що утримуються за рахунок бюджетних коштів, оплата таких відпусток провадиться з бюджетних асигнувань на їх утримання. Нарахування заробітної плати працівнику за час навчальних відпусток проводять за наказом установи про надання відпустки та нарахування відпускних. Зарплату працівникам за час відпустки виплачують не пізніше ніж за три дні до її початку (ч. 1 ст. 21 Закону про відпустки). Це правило діє і для навчальних відпусток. Так само вважає Мінсоцполітики (лист від 02.01.2013 № 2/13/116-13).

Навчальна відпустка для працівників-сумісників:

Чи має право працівник, який працює в установі за сумісництвом, на навчальну відпустку? Працівники, які працюють в установі за сумісництвом, мають право на навчальну відпустку, однак таку відпустку їм не оплачують.

Статтею 217 Кодексу законів про працю України (КЗпП) визначено, що на час додаткових відпусток у зв'язку з навчанням (ст. 211, 213, 216 КЗпП) за працівниками зберігають середню зарплату за основним місцем роботи. Оформити відсутність сумісника допоможе пункт 14 статті 25 Закону України «Про відпустки» № 504: «...на прохання працівника обов'язково надають відпустку без збереження зарплати на термін до закінчення відпустки за основним місцем роботи».

Отже, на підставі заяви сумісника і довідки з основного місця роботи або засвідченої копії наказу про навчальну відпустку роботодавець видає наказ про відпустку сумісникові без збереження зарплати.

Підготувала Подгорець В.В.